

ברוך אתה יהוה
אלהינו מלך העולם
אשר קדשנו במצוותיו
ואננו לעסוק
בדברי תורה.

Barukh Atah Adonai
Eloheinu melekh ha-olam
asher kidshanu b'mitzvotav
v'tzivanu la'asok
b'divrei Torah.

Blessed are You, YHVH,
our God, eternal sovereign, who
sanctifies us in God's connecting
command to busy ourselves
in words of Torah.

Genesis 1:1

בראשית ברא אלהים
את השמים ואת הארץ: In the beginning, God created the heavens and the earth.
את השמים ואת הארץ: In a beginning, God created the heavens and the earth.
In God's beginning to create the heavens and the earth,
In a beginning, et created God, the heavens and the earth.

Rashi, Gen. 1:1

אין המקרא הזה אומר אלא דרשני This verse doesn't say anything if not "explain me!"

ד.ר.ש.	דרש	drash	inquiry, explanation
	מדרש	midrash	
د.ر.س	مدرسة	madrasa	school

PaRDeS Theme for 5785			R. Moshe Hayim Ephraim of Sudilkov (d. 1800) Degel Maḥaneh Efraim, Genesis § 15	
P	Pshat (פשט)	Literal (surface • plain)	תורה שבכתב ותורה שבע"פ הכל אחד ואין אחד נפרד מחבירו כלל ... התורה שבכתב מתגלה צפונותיה ע"י תורה שבע"פ ותורה שבכתב בלא תורה שבע"פ אינו תורה שלימה ... מאמרי חז"ל נשלם התורה ... וכן בכל דור ודורשיו הם משלימין התורה כי התורה נדרשת בכל דור ודור לפי מה שצריך לאותו דור ולפי שורש נשמתן של אותו הדור כך הש"י מאיר עיני חכמי הדור ההוא בתורתו הקדושה והכופר בזה ג"כ כאלו כופר בתורה.	Oral Torah and written Torah together are one, and neither is separated from the other.... As Oral Torah reveals the hiddenness of written Torah, there is no complete Torah without oral Torah: <i>Midrash</i> completes the Torah.... So scholars in each generation complete Torah, interpreting Torah in each generation for the needs of that generation. And by the root of their souls of that generation, God illumines the eyes of the wise of that generation for <i>its</i> holy Torah. One who denies this denies Torah itself.
R	Remez (רמז)	Implication (pointer • hint)		
D	Drash (דרש)	Description (inquire • midrash)		
S	Sod (סוד)	Secret (mystical • sacred)		

Midrashim – Halakhic and Aggadic My Jewish Learning

Midrash is an interpretive act, seeking the answers to religious questions (both practical and theological) by plumbing the meaning of the words of the Torah. Midrash responds to contemporary problems and crafts new stories, making connections between new Jewish realities and the unchanging biblical text.

Midrash falls into two categories. When the subject is law and religious practice (*halakhah*), it is called *midrash halakhah*. *Midrash aggadah*, on the other hand, interprets Biblical narrative, exploring questions of ethics or theologies, or creating homilies and parables based on the text.

Timeline: The Garden of Midrash Aggadah

-- Tannaitic (1-400) --		
Seder Olam Rabbah Alphabet of Akiba ben Joseph Baraita of the Forty-nine Rules	Baraita on the Thirty-two Rules Baraita on Tabernacle Construction	
-- 400-600 --		
*Bereshit Rabbah *Eichah Rabbah Pesikta de-Rav Kahana	*Esther Rabbah Midrash Iyyov *Vayikra Rabbah	Seder Olam Zutta Midrash Tanchuma Megillat Antiochus
-- 650-900 --		
Avot of Rabbi Natan Pirkei de-Rabbi Eliezer Tanna Devei Eliyahu Alphabet of Ben-Sira *Kohelet Rabbah	*Shir haShirim Rabbah *Devarim Rabbah Devarim Zutta Pesikta Rabbati Midrash Samuel	Midrash Proverbs *Ruth Rabbah Baraita of Samuel Targum Sheni
-- 900-1000 --		
Ruth Zutta Eichah Zutta	Midrash Tehillim Midrash Hashkem	*Shemot Rabbah Shir haShirim Zutta
-- After 1000 --		
Midrash TadsheYalkut Shimoni Yalkut Makiri Midrash Jonah	Sefer ha-Yashar Ein Yaakov Midrash ha-Gadol *Bamidbar Rabbah	Smaller midrashim YOUR midrashim

* component of *Midrash Rabbah*

Projects of Midrash

- "Complete" the Torah –
 - > Eisegetically – for the needs of the generation
 - > Exegetically – fill in gaps, resolve inconsistencies, link texts
- Give voice to the voiceless (*i.e.* include the excluded)
- Develop moral and ethical themes calling out from the received text
- Interact with the Sacred
- Evolve theology and spiritual experience

Guardrails: Pshat, commandments, commandedness, monotheism
Community (historical)

Genesis 1:26-27

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים נַעֲשֶׂה אָדָם בְּצַלְמֵנוּ
כְּדְמוּתֵנוּ וַיְרַדּוּ בְדִגְתַּי הַיָּם וּבְעוֹף
הַשָּׁמַיִם וּבַבְּהֵמָה וּבְכָל-הָאָרֶץ וּבְכָל-
הָרֶמֶשׂ הָרֹמֵשׂ עַל-הָאָרֶץ: וַיִּבְרָא
אֱלֹהִים אֶת-הָאָדָם בְּצַלְמוֹ בְּצֶלֶם
אֱלֹהִים בָּרָא אֹתוֹ זָכָר וּנְקֵבָה בָּרָא
אֹתָם:

God said, "Let us make a human in our image, in our likeness. They will **rule** the fish of the sea, and the birds of the sky, and **the** livestock, and all the earth and all creeping things that creep on earth." God created the human in God's image: in the divine image God created him; male and female God created them.

What here says *darsheini*?

Plurality of divinity (us)

Singularity and plurality of humanity

Likeness of divinity?

Gender of the original human creation

What does it mean to rule over things

Why does it matter? What work would *midrash* do?

How can there be a "plural" God? – inconsistency with monotheism? Angels?

Multiplicity of divine sparks?

Why does God need to create AT ALL, much less IN THE LIKENESS OF GOD?

** intra-human gendered power **

Superiority of humanity versus animals that appear to have capacity of their own

CREATOR: WHO IS "US"?

Bereishit Rabbah 8:4

אָמַר רַבִּי בְּרַכְיָה בְּשַׁעַר שְׁבַע הַקְּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא לְבְרָאֵת אֶת אָדָם הָרְאוּשׁוֹן,
רָאָה צְדִיקִים וְרָשָׁעִים יוֹצְאִים מִמֶּנּוּ,
אָמַר אִם אֶנִּי בּוֹרֵא אוֹתוֹ רָשָׁעִים
יוֹצְאִים מִמֶּנּוּ, וְאִם לֹא אֶבְרָא אוֹתוֹ
הַיָּאֵד צְדִיקִים יוֹצְאִים מִמֶּנּוּ. מַה
עָשָׂה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הַפְּלִיג דְּרַכּוֹן
שֶׁל רָשָׁעִים מִכְּנֻד פְּנֵי וְשִׁתְּף בּוֹ
מִדַּת רַחֲמִים וּבְרָאוּ, הִדָּא הוּא
דְּכָתִיב: כִּי יוֹדַע ה' דְּרַךְ צְדִיקִים וְדְרַךְ
רָשָׁעִים תֵּאבֵד. אֲבָדָה מִכְּנֻד פְּנֵי וְכוּ'

FEMININE

R. Berekhya said: When the Holy Blessed One went to create **the first person**, God foresaw the righteous and wicked [both] coming from **them**. God said: If I create **him**, the wicked will come from them. But if I do not create **him**, how will the righteous ever come from **him**? What did the Holy Blessed One do? God distanced the way of the wicked from before God, joined **the attribute of mercy to Godself**, and created him – as it is written (Ps. 1:6): "For God knows the way of the righteous, and will destroy the way of the wicked." So God destroyed the wicked way, etc.

רַבִּי חֲנִינְיָא לֹא אָמַר כּוּן, אֶלָּא בְּשַׁעַר
שְׁבַע לְבְרָאֵת אֶת אָדָם הָרְאוּשׁוֹן,
נִמְלַךְ בְּמַלְאכֵי הַשָּׁרִית וְאָמַר לְהוֹן:
נַעֲשֶׂה אָדָם בְּצַלְמֵנוּ כְּדְמוּתֵנוּ אָמְרוּ
לוֹ, אָדָם זֶה מַה טִּיבוֹ, אָמַר לְהוֹן
צְדִיקִים עוֹמְדִים מִמֶּנּוּ, הִדָּא הוּא
דְּכָתִיב: כִּי יוֹדַע ה' דְּרַךְ צְדִיקִים, כִּי
הוֹדִיעַ ה' דְּרַךְ הַצְּדִיקִים לְמַלְאכֵי
הַשָּׁרִית, וְדְרַךְ רָשָׁעִים תֵּאבֵד, אֲבָדָה
מִהֶם, גְּלַה לְהֶם שְׁהַצְּדִיקִים עוֹמְדִים
מִמֶּנּוּ וְלֹא גְלַה לְהֶם שְׁהַרְשָׁעִים
עוֹמְדִים הֵימָנוּ, שְׁאֵלוּ גְלַה לְהֶם
שְׁהַרְשָׁעִים עוֹמְדִים הֵימָנוּ לֹא הֵיטָה
מִדַּת הַדִּין נוֹתֵנָת שִׁיבְרָא.

R. Hanina [disagreed]: When the Holy Blessed One went to create the first person, **God assembled the court of ministering angels** and said to them (Gen. 1:26): "Let us make a human in **our** image, in **our** likeness." They said to God: "What is its nature?" God said to them: "Righteous will come from them" – as it is written (Ps. 1:6), "For God *knows* [yode'a] the way of the righteous," so the Holy Blessed One *informed* [hodi'a] the ministering angels about the way of the righteous. What of "and will destroy the way of the wicked"? – God eradicated it from **them** [*i.e. the angels*]: **God informed them that the righteous would come from [the human], but did not inform them that the wicked also would come from him**. Had God informed them that the wicked also would come from him, the attribute of justice would not have allowed [the human] to be created.

Why does this midrash exist?

Bereishit Rabbah 8:5

אמר רבי סימון, בשעה שבא הקב"ה לבראת את אדם הראשון, נעשו מלאכי השרת כתיים כתיים, וחבורות חבורות מהם אומרים אל יברא מהם אומרים יברא, הה"ד: חסד ואמת נפגשו צדק ושלוש נשקו. חסד אומר יברא שהוא גומל חסדים. אמת אומר אל יברא, שכלו שקרים. צדק אומר יברא שהוא עושה צדקות. שלום אומר אל יברא דכוליה קטטה. מה עשה הקב"ה נטל אמת והשליכו לארץ הה"ד: ותשלך אמת ארצה, אמרו מלאכי השרת לפני הקב"ה, רבון העולמים מה אתה מביא תכסיס אלטיכסיה שלך תעלה אמת מן הארץ הה"ד: אמת מארץ תצמח... רב הונא רבה של צפורין אמר עד שמלאכי השרת מדיניו אלו עם אלו ומתעסקין אלו עם אלו בראו הקב"ה אמר מה מדיניו כבר נעשה אדם:

R. Simon said: When God went to create the first person, the ministering angels made factions and groups – some saying "Let him not be created" and some saying "Let him be created" – as in (Ps. 85:11): "Kindness and truth met; justice and peace kissed." **Kindness** said: "Let him be created so he does acts of kindness." **Truth** said: "Let him not be created, for he will [speak] all lies." **Justice** said: "Let him be created so he does acts of justice." **Peace** said "Let him not be created, for he will be all discord." What did God do? God took Truth and cast it down to earth as in (Dan. 8:12), "You cast truth to earth." Ministering angels said before God, "Master of the worlds! Why do You demean Your very seal? Let Truth ascend from the earth, as in (Ps. 85:12) "Truth will sprout from the earth!" ... R. Huna said: As the ministering angels deliberated with one another, God created the human and said to them: "Why are you deliberating? Man already has been created."

CREATION: WHEN ARE "WE"?

Gen. 1:1-2:3

1. Light/dark, separation
2. Expanse, sky/water
3. Earth, vegetation
4. Sky lights, times, dominion
5. Creatures, increase
6. **Humanity (many)**, all eats
7. Completion, Shabbat*

Gen. 2:4-25

- Earth pre-existed, watered from below
Singular human
Garden of Eden, trees, two trees (Life, K.G.E.)
Four-branched river to water the Garden
Restriction on what the human could eat
Loneliness, the whole rib-Eve thing
(and then the whole snake-apple-exile thing)

to "Bride"

ויכלו השמים והארץ וכל צבאם: ויכל אלהים ביום השביעי מלאכתו אשר עשה וישבת ביום השביעי מכל מלאכתו אשר עשה: ויברך אלהים את יום השביעי ויקדש אותו כי בו שבת מכל מלאכתו אשר ברא אלהים לעשות:

Genesis 2:1-3

The heavens and earth were completed and all their hosts. On the seventh day God finished the work that was done: [God] *shabbat*-ed on the seventh day from all God's work that God did. God blessed the seventh day and sanctified it, for on it God *shabbat*-ed from all God's work by which God's creation came into being

Genesis Rabbah 11:8

למה ברכו, שאין לו בן זוג, חד בשבתא, תרי, ותלתא, ארבעתא, חמשה, ערובתא, שבתא לית לה בן זוג... תני רשב"י אמרה שבת לפני הקב"ה, רבש"ע לכין יש בן זוג ולי אין בן זוג. אמר לה הקב"ה כנסת ישראל היא בן זוגך. וכין שעמדו ישראל לפני הר סיני אמר להם הקב"ה זכרו הדבר שאמרתי לשבת, כנסת ישראל היא בן זוגך, הינו דבור: זכור את יום השבת לקדשו.

Why did God bless [Shabbat]? ... It has no partner. Sunday has Monday, Tuesday has Wednesday, Thursday has Friday, but Shabbat has no partner... R. Shimon ben Yoḥai taught: "Shabbat said to God: "Master of the world! The [other days] have partners but I have no partner." **God said to it: "Israel is your partner."** When Israel stood at Sinai, God said to them: "Remember what I said to Shabbat: Israel is your partner." Hence (Ex. 20:8): "Remember the Shabbat day to sanctify it."

Song of Songs 7:11-12

אֲנִי לְדוּדִי I am for my beloved.
וְעָלַי תִּשׁוּקָתוֹ On me is my beloved's yearning.
לֵכָה דוּדִי נֵצֵא הַשָּׂדֶה Let's go, my beloved, out to the field
נִלְוֶנָה בְּכִפְרִים: We'll lodge out in the village.

Alkabetz 1500s

לֵכָה דוּדִי לְקַרְאֵת פְּתַח: Let's go, my beloved, to greet the bride.
פָּנֵי שַׁבָּת נִקְבְּלָה The face of Shabbat we will receive.

CREATED: WHO ARE "WE"?

Genesis 2:7, 21-23

וַיִּצְרֶה יְהוָה אֱלֹהִים אֶת-הָאָדָם עֹפָר מִן-הָאֲדָמָה וַיִּפַּח בְּאַפָּיו נְשֵׁמַת חַיִּים וַיְהִי הָאָדָם לְנֶפֶשׁ חַיָּה: וַיִּפֹּל יְהוָה אֱלֹהִים | תַּרְדֵּמָה עַל-הָאָדָם וַיִּישָׁן וַיִּקַּח אֶחָת מִצְלָעוֹתָיו וַיִּסְגֵּר בָּשָׂר תַּחְתָּנָה: וַיִּבֹּן יְהוָה אֱלֹהִים | אֶת-הַצֶּלַע אֲשֶׁר-לָקַח מִן-הָאָדָם. לְאִשָּׁה וַיְבָאָהּ אֵל-הָאָדָם: וַיֹּאמֶר הָאָדָם זֹאת הִפְעַם עֵצָם מֵעֲצָמַי וּבָשָׂר מִבְּשָׂרִי ...

YHVH God formed the man from the dust of the earth. God blew into his nostrils the breath of life, and the man became a living being.... YHVH God cast the man into a deep sleep. In his sleep, God took one of his ribs and closed the flesh in its place. Of the rib that God took from the man, God made a woman and brought her to the man. The man said, "This one at last is bone of my bones and flesh of my flesh."

Bereishit Rabbah 8:1

אָמַר רַבִּי יִרְמְיָהּ בֶּן אֶלְעָזָר בְּשַׁעַה שֶׁבָּרָא הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת אָדָם הָרִאשׁוֹן, אֲנִדְרוּגִינוּס בְּרָאוּ, הִדָּא הוּא דְכְּתִיב זָכָר וּנְקֵבָה בְּרָאָם. אָמַר רַבִּי שְׁמוּאֵל בַּר נַחֲמָן, בְּשַׁעַה שֶׁבָּרָא הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת אָדָם הָרִאשׁוֹן, דִּיּוּ פְּרָצוּפִים בְּרָאוּ, וְנִסְרוּ וְעִשְׂאוּ גְבִים, גֵּב לְכָאן וְגֵב לְכָאן.

R. Yirmiyah ben Elazar said: When God made the first human, God created it androgynous, as it is written: "Male and female God created them." R. Shmuel bar Nahman said: When God created the first human, God made it two-faced, and sawed it and made it backs, a back here and a back there, as in (Ps. 139:5), "Back and before You formed me."

Alphabet of Ben Sira 78

כַּשְׁבְּרָא הַקָּב"ה אָדָם הָרִאשׁוֹן יַחִיד, אָמַר לֹא טוֹב הִיּוֹת הָאָדָם לְבַדּוֹ, בְּרָא לוֹ אִשָּׁה מִן הָאֲדָמָה כְּמֹהוּ וְקָרָאָהּ לִילִית. מִיַּד הִתְחִילוּ מִתְגַּרְרִין זֶה בַּזֶּה, אָמְרָה הִיא אֵינִי שׁוֹכֶבֶת לְמַטָּה, וְהוּא אֹמֵר אֵינִי שׁוֹכֵב לְמַטָּה אֵלָּא לְמַעְלָה שֶׁאֵת רְאוּיָהּ לְמַטָּה וְאֵינִי לְמַעְלָה, אָמְרָה לוֹ שֵׁנִינוּ שׁוּיִן לְפִי שֵׁנִינוּ מֵאֲדָמָה, וְלֹא הִיוּ שׁוֹמְעִין זֶה לַזֶּה, כִּיּוֹן שְׂרִאתָה לִילִית אָמְרָה שֵׁם הַמְּפֹרֵשׁ וּפְרָחָה בְּאוֹיֵר הָעוֹלָם. עֵמֵד אָדָם הָרִאשׁוֹן בְּתַפִּילָה לְפָנָי קוּנוּ וְאָמַר: רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, הָרִי הָאִשָּׁה שֶׁנָּתַתְּ לִי בְּרַחַה כְּבֵר. וְהָיָה יָבֵן אֶת הַצֶּלַע אֲשֶׁר לָקַח מִן הָאָדָם לְאִשָּׁה וַיְבָאָהּ אֵל הָאָדָם וַיֹּאמֶר הָאָדָם זֹאת הִפְעַם עֵצָם מֵעֲצָמַי וּבָשָׂר מִבְּשָׂרִי.

When God created the first person alone, God said, "It is not good for man to be alone." God created a woman for him, **from the earth like him**, and called her Lilith. Adam and Lilith began to argue with each other: She said, "I won't lie below," and he said, "I won't lie below but above, since you are fit for being below and I above." She said to him, "The two of us are equal, since we are both from the earth." And they would not listen to each other. Since Lilith saw [how it was], she uttered God's Ineffable Name and flew away into the air. Adam stood in prayer before his Maker and said, "Master of the World, the woman you gave me fled from me!" So (Gen 2:22-23) "God took one of his ribs ... and made a woman and brought her to the man. The man said, "This one *at last* is bone of my bones and flesh of my flesh."